

Staré hranice, nové domovy

Exil a jeho identity: zdroje – formy – reprezentace

Call for papers

Podpořeno programem SAV 21 „Identity ve světě válek a krizí“

3. a 4. listopadu 2025

Akademické konferenční centrum, Husova 4a, Praha 1

Odchod nekatolíků z českých zemí po bitvě na Bílé hoře je jedním ze zlomových okamžiků českého dějinného příběhu. Exulanti museli interagovat s místním obyvatelstvem, vstupovat do kontaktu s vrchností či přímo vládcem státu. Vyrovnávali se také s různými jevy, které vytvářely tlak na jejich primární (konfesijní) identitu. Proměňovala se i dynamika uvnitř exulantských komunit.

Ve výzkumu „dlouhého“ pobělohorského období se témata jako exil, konfese či konverze objevují v posledních desetiletích poměrně často. Stranou intenzivního zájmu ale zatím zůstává problematika kolektivních identit a paměti. Povědomí o původu i příběhu „nového počátku“ se totiž v těchto exulantských komunitách vytvářelo i udržovalo různými způsoby. Do dialogu s „domovinou“ příběh vstupoval především po první a druhé světové válce (v rámci repatriačních/reemigračních programů).

Záměrem workshopu je prozkoumat vybrané typy a principy kolektivních identit a jejich proměny či adaptaci v rámci (raně novověké) společnosti a prozkoumat jejich sdílení ve střední a východní Evropě v období 17. až 20. století. Pozornost se soustředí převážně na dobové literární a vizuální reprezentace, na interakce v různých jazykových a kulturních prostředích a také na kontext paměti.

Príspevky se mohou zaměřit na následující okruhy problémů:

- situace na různých místech severní a východní hranice českých zemí (Sasko, Polsko, Lužice, Slezsko, Uhry) s přesahem do Pobaltí;
- strategie možných přízpůsobení aktuální politické, mocenské či vojenské situací;
- analýza projevů citlivosti na ne/stálost či ne/konzistentnost prostředí, v němž se exulanti z českých zemí (napříč generacemi) snažili obstát a vybudovat nový život;
- jak se s komunitami exulantů z českých zemí či s kořeny v českých zemích vyrovnávaly městské/zemské/státní apod. společnosti a společenství, do nichž exulanti přišli a kde se případně dlouhodobě usadili;
- jak se zkušenost exilu propjala do paměti exilového společenství či do paměti přijímající společnosti;
- argumentace v rámci repatriačních/reemigračních programů po světových válkách atd.

Návrhy příspěvků zasílejte do 31. 5. 2025 na e-mailové adresy coufalova@flu.cas.cz nebo havelka@flu.cas.cz, Oddělení pro kmenologii a intelektuální dějiny raného novověku FLÚ AV ČR

O přijetí příspěvku budeme informovat do 15. 6. 2025.